

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

54. Sanctitas animæ Xau.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

comperiebat incolumem, & bellè valentem. *Hac pauca*, (vt claudam hoc caput cum cognitoribus R. Rotæ, referentibus de illo ad summum Pontificem, (*Hac pauca de multis que in processibus de P. Francisco Xaueio continentur, collegimus: nec dubium quin multo plura, & magnificentiora colligi potuerint, si tempore suo facta solemniter conquisitio esset, sed iam in re tam antiqua versabamur, vt ex illa etate ad nostram pauci tantum superfuerint, quos visa est ad id diuina providentia referuasse: Nam si extra cancellos diffundi libuisset, quibus me volui intra publicas tabulas circumscribi, ante annos septem, & triginta confectas, ad petendos Xaueio in terris Beatrum honores; si temporibus aliis, locisque extra Orientem colligere, omnia gloriosè ab sancto Apostolo peracta, magnæ molis volumen sola miracula conficerent, foretque forsitan is liber historiarum miraculum.*

Præstare arbitror spectemus, quo pacto Sanctus ipse de se singulare elaborarit miracula, quam quibus miraculis aliorum bono, fecerit illum Deus mirabilem: Iam ergo virtutes illius aggredior ad quarum excellentiam diuinam, sapiens æstimator mirum nihil dixerit eorum quæ supra naturæ mensuram, & ordinem gessit. Sunt illa eius stupenda fateor & rara, vitam sanctis donare, sedare nutu ventos & maria, demere aquis saluginem, easque potui aptare; longinqua prospicere & futura; linguis variis loqui ignotis & barbaris; locis variis eodem tempore adesse, integros solum in fugam exercitus fundere, aliaque numero, & magnitudine admiranda; ob hæc attamen sola qui Xauerium suspicit, huic Holofernis oculos imputem, per quos de illa formosissimæ Iudithæ cœlesti specie nihil eius animum rapuit præter Sandalia. Sunt illa Xauerij miracula non ipse Xaueius, nec eget cothurno gigantis, vt appareat gigante procerior, sed quia paucorum est rebus pretium dicere, quæ ab humanis procul, diuini aliquid sapiunt; essent primum noui hominibus fingendi oculi; tum sanctimonix excellentis, pulchritudo cœlesti, & originariæ veneres, magistra manu diuini Spiritus depingenda, cum ea virtutum habitudine inter se mutua quæ illam componunt sanctitatem, & qua Deo archetypo suo similiores sunt: illic splendent luculentius meriti maiestate, ac pretij nomine. Quod cum sciam optari haud minus inaniter, quàm cogitare de exprimendo coloribus animo, & rebus quæ sensum fugiunt pingendis; liceret saltem quod ars docet, de vestigio hominis, integrum hominem metiri: & sanctitatis ad hoc vestigium ex iis legere, quæ decem per annos Apostolicis excursionibus, peragratō impresse Orienti. Sed enim obducta magnam partem latent: quid enim poterant virtutis heroicæ insignia decora apud hominum genus obtinere, rude, Barbarum, belluinum, ad memoriæ perpetuitatem; si erat apud illos sanctitas Christiana, non modo peregrina sed etiam Barbara: homines vero de Societate cum eo aliquamdiu versati, vt in rebus supra morē humanum modumque subuectis, præter suam admirationem, nihil satis liquido explicant, aiunt se argumento succumbere, suppetere sibi tot ac

54

Sanctitas
mæ Xau.

Qq 2

tanta

tanta, vt præstet ea tacendo reuereri, quam stylo deterere; beatum sibi vnumquemque visum, cui vel breui spatio obtigisset in eius cubiculo hæ-
 rere; vno eius aspectu solitos qui eum adiffent mutari penitus, & inarde-
 scere ex eo diuiniore flamma, quàm ex diuturna, & ignita meditatione:
 quem ex Societate amandarat Franciscus Mansilla, & pro testimonio iura-
 tus, dixit, quod ad *Patris Magistri Francisci vitam attinet, talem reuera
 fuisse, vt nemo illam ageret, nisi qui Spiritus Sancti gratia plenus esset, sicut
 ipse erat, Insuper tot sibi de moribus, & vita eius, deque laboribus maximis,
 quos pro Deo pertulit, dicenda suppetere, vt finem eis nunquam imponere
 posset, proinde plura quam vllus queat imaginari ab illo fieri possibilia, pro
 Deo effecisse, passumque fuisse.* Erat præterea vir sanctus, vt post videbi-
 mus, ad subducendas mortalis cuiuslibet oculis, quas de cælo ducebat diui-
 tias, tam solers, & diligens, vt quos eius exciuisset fama, & in oculatam,
 quæ auditu de illo acceperant mirabilium vestigationem misisset, dissi-
 mulata virtute sagacissimè falleret, ac de vno exterioris hominis aspectu,
 ab iis vnus è vulgo haberetur: nobis attamen tam multa ingerit Aposto-
 lica viri virtus, vt si minus à nobis valeant tota sui amplitudine explica-
 ri, liceat saltem, quod solent pictores designandis in vngue corporibus,
 plura de iis significare quam edere

55
 Caritas Xau-
 erga Deum.

Sit ergo nobis eorum initium Caritas erga Deum, sanctitatis anima,
 & radix qua nituntur cæteræ florentque virtutes, quæ cum & animi
 latentis, & exerentis se, in lucem præstantium operum, argumentis se
 prodat, vtrunque Xauerij proceritatem metiamur. Ac prius quod atti-
 net; incendebant illius animum tam ardentes flammæ diuini amoris, vt
 corpus etiam vaporarent: *vultu ait summus Pontifex, adeo inflammatus
 vt angelicam prorsus caritatem representaret.* Pectore, quod erat illius
 incendij fornax, tantopere æstuans, vt cogere illud gelida temperare,
 interdum etiam se illa immergere. Cunque is, etiam per urbem, defixis
 in cælum oculis, animo in Deum incederet; fiebat sapius, vt igni quo
 adurebatur ferendo inæqualis compelleretur illum veste à pectore di-
 ducta ventilare, quod de eo norum, & pictis illius hac specie tabulis
 peruagatum. Imo Goæ in foro, & Malacæ, & ad maris littus, inter con-
 templandum, & concionandum, visus est vestem cum impetu diuulsam
 laxare, ad captandam frigidiorum autam ardori quo præfocabatur vt cum-
 que leniendo. Narratum alias eius iter Amanguccio Meacum; ærumno-
 sum illud per vepreta, & aspera saxorum, quibus nullo sensu doloris
 cruentabantur illi pedes, diuinis interea meditationibus attento, & quæ
 corpori infra se posito fierent minimè aduertenti. Contigit etiam vt
 Goæ alienato in Deum animo, per urbem incedenti, in platea firens oc-
 curreret elephas, qui clathris erumpens, omnes in metum, & fugam &
 clamores agebat; Sanctus item longè magnis vocibus vrgebatur, caueret,
 & fugeret, sed Deo inhærens incustoditus esse non poterat, propius licet
 incurrere bellua intactum præterit. Hæc porro caritatis extra sensus per
 diuinorum amoena rusticantis, beata alienatio, erat Xauerio tam fre-
 quens,